

1° Πρακτικό Θέμα: Ο Α επισκέφτηκε το κοσμηματοπωλείο του Β, προκειμένου να αγοράσει ένα επάργυρο βραχιόλι αξίας 100 €, προκειμένου να το δωρίσει στην φίλη του Γ, για την οποία έτρεφε από καιρό ιδιαίτερα αισθήματα. Στη συζήτηση με τον Β ο Α πρόσεξε ωστόσο ότι ο Β αντί να βγάλει από την προθήκη το επάργυρο βραχιόλι που του υπέδειξε ο Α, έβγαλε εκ παραδρομής το διπλανό ασημένιο βραχιόλι, αξίας 400 €, το οποίο συσκεύασε και παρέδωσε στον Α. Ο τελευταίος, που κατάλαβε τι ακριβώς έγινε, κατέβαλε αμέσως τα 100 € στον Β, παρέλαβε το κουτί με το ακριβότερο βραχιόλι και έφυγε, χωρίς να αναφέρει λέξη. Την επόμενη μέρα ο Β, ο οποίος στο μεταξύ κατάλαβε το δικό του λάθος, τηλεφώνησε στον Α και του εξήγησε τι συνέβη και, όπως ήταν επόμενο, του ζήτησε την επιστροφή του ασημένιου βραχιολιού. Ο Α του ανέφερε ότι δεν μπορούσε πλέον να κάνει κάτι, επειδή στο μεταξύ δώρισε το βραχιόλι στην Γ. Ο Β απευθύνθηκε κατόπιν στον δικηγόρο του ρωτώντας τον τα εξής:

α) Απέκτησε η Γ κυριότητα στο βραχιόλι και αν ναι με ποια νομική βάση; **(1,5 βαθμός)**

β) Μπορεί ο Β να στραφεί κατά του Α ή της Γ ζητώντας τι συγκεκριμένα; **(1,5 βαθμός)**

Τι πιστεύετε ότι θα του απαντήσει ο δικηγόρος;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 1^{ου} Θέματος:

α) Μεταξύ Α και Β καταρτίστηκε έγκυρη σύμβαση πώλησης (ΑΚ 513 επ.). Η ίδια η πώληση δεν έχει όμως κάποιο ελάττωμα, καθώς το λάθος έγινε στην εμπράγματη σύμβαση της ΑΚ 1034, με την οποία ο Β προσπόρισε στον Α κυριότητα στο βραχιόλι που υπήρχε στη συσκευασία. Αυτό το λάθος δεν σημαίνει όμως ότι η εμπράγματη σύμβαση δεν έλαβε χώρα λόγω ασυμφωνίας στο πλαίσιο της ΑΚ 195. Τα μέρη ήθελαν τη μεταβίβαση του βραχιολιού που υπήρχε ακριβώς στη συσκευασία. Η εμπράγματη σύμβαση είναι όμως ακυρώσιμη λόγω πλάνης του πωλητή Β. Πρόκειται για πλάνη για ουσιώδη ιδιότητα του πράγματος με την έννοια της ΑΚ 142, όχι για πλάνη στη δήλωση. Απάτη του Α δεν υπάρχει, διότι αυτός δεν είχε υποχρέωση υπόδειξης του λάθους. Ο Β μπορεί λοιπόν με διαπλαστική αγωγή κατά του Α στο πλαίσιο των ΑΚ 155 επ. να ακυρώσει την εμπράγματη σύμβαση (όχι την υποσχετική της πώλησης). Αν αυτό συμβεί, τότε η ακύρωση ενεργεί ex tunc. Ο Α δεν υπήρξε λοιπόν ποτέ κύριος του βραχιολιού. Αυτό δεν επηρεάζει όμως τη δωρεά που έκανε ο Β στη Γ. Ωστόσο, αφού ο Α δεν είναι πλέον κύριος, η Γ αποκτά καλόπιστα κυριότητα στο βραχιόλι. Η Γ, όπως και να έχει, απέκτησε συνεπώς κυριότητα στο βραχιόλι.

β) Αφού η Β έγινε καλόπιστα κυρία (ΑΚ 1036) του βραχιολιού, το ερώτημα κατόπιν είναι εναντίον ποιου μπορεί να στραφεί ο Β μετά την ακύρωση της εμπράγματης σύμβασης. Κατά του Α μπορεί να στραφεί για την αξία του βραχιολιού, δηλαδή για τα 400 €, επειδή ο Α ως κακόπιστος λόγω των ΑΚ 910 επ. ευθύνεται για τον σωζόμενο πλουτισμό στην περιουσία του. Η εν λόγω διάταξη προσδίδει στον πλουτισμό μεταχείριση όμοια με την υπερημερία οφειλέτη. Σωζόμενη δεν είναι εδώ η εξοικονομηθείσα δαπάνη των 100 €, αλλά η πραγματική αξία του απωλεσθέντος βραχιολιού. Στην θεωρία όμως επικρατεί και η γνώμη (Γεωργιάδης, Σταθόπουλος, Παπαχρίστου), ότι θα πρέπει να υπάρξει τότε μια παθητική ενοχή εις

ολόκληρον, δηλαδή ότι ο Β μπορεί να στραφεί είτε κατά του Α για τα 400 € είτε κατά της Γ για το ίδιο το βραχιόλι με την αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού.

2° Πρακτικό Θέμα: Ο Κ με δημόσια διαθήκη του εγκαθιστά κληρονόμους τα παιδιά του Α, Β και Γ από κοινού και κατ'ισομοιρία στην οικογενειακή κατοικία, αξίας 150.000€, με τον όρο να μην διανεμηθεί ποτέ το ακίνητο αυτό για να διατηρείται η συνοχή της οικογένειας, την κληρονομία δε αυτήν αποδέχονται κανονικά όλοι οι κληρονόμοι. Η κατοικία αυτή παραμένει σε κοινή χρήση όλων για 11 χρόνια και στη συνέχεια ο Α ζητά από τα αδέρφια του να παραχωρηθεί στον ίδιο η αποκλειστική χρήση της, δεδομένου ότι είναι ο μόνος που κατοικεί στην περιοχή και στερείται ιδιόκτητης στέγης. Ο Β δεν συμφωνεί και δηλώνει ότι επιθυμεί να εκμισθωθεί η κατοικία σε τρίτον και ο Γ δηλώνει ότι επιθυμεί το σπίτι να παραμείνει ως έχει και να χρησιμοποιείται από τον καθέναν, όπως μέχρι τώρα. Ενόψει αυτών, χωρίς να κάνει καμία άλλη συζήτηση με τα αδέρφια του, ο Α ασκεί αγωγή στο Μονομελές Πρωτοδικείο, εφόσον η αξία του κοινού ακινήτου και του μεριδίου του εμπίπτει στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του δικαστηρίου αυτού, με την οποία ζητά να λυθεί η μεταξύ τους κοινωνία και να διανεμηθεί δικαστικά το κοινό ακίνητο με πώληση δια πλειστηριασμού, δεδομένου ότι η αυτούσια διανομή πράγματι δεν είναι δυνατή.

Με τις προτάσεις τους οι Β και Γ ισχυρίζονται ότι η αγωγή θα πρέπει να απορριφθεί διότι:

- α) Υπάρχει όρος στη διαθήκη του πατέρα τους που απαγορεύει τη διανομή του ακινήτου αυτού, ο οποίος τους δεσμεύει. **(2 βαθμοί)**
- β) Πριν την άσκηση της αγωγής θα έπρεπε να γίνει προσπάθεια για εκούσια διανομή μεταξύ όλων των συγκληρονόμων-κοινωνών και εφόσον αποτύγχανε να ζητηθεί η δικαστική διανομή. **(2 βαθμοί)**
- γ) Η αγωγή θα έπρεπε να ασκηθεί από όλους τους συγκοινωνούς και όχι μόνον από τον Α. **(1,5 βαθμός)**
- δ) Σε κάθε περίπτωση το δικαίωμα για λύση της κοινωνίας και διανομή έχει παραγραφεί μετά την παρέλευση της δεκαετίας. **(1,5 βαθμός)**

Πώς κρίνετε τους ισχυρισμούς των Β και Γ και ποια εν τέλει η τύχη της αγωγής του Α;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 2^{ου} Θέματος

- α) Πράγματι ο απαγορευτικός όρος της διαθήκης για μη λύση της κοινωνίας και διανομή δεσμεύει τους συγκληρονόμους-κοινωνούς κατά 795 παρ.2ΑΚ, εφόσον αυτή απαγορεύεται με δικαιοπραξία (η διαθήκη συνιστά διάταξη τελευταίας βούλησης) και 1887ΑΚ. Ωστόσο και στις δύο διατάξεις αναφέρεται ότι η απαγόρευση αυτή δεν

μπορεί να ισχύει πέραν της δεκαετίας από του θανάτου του διαθέτη που εδώ έχει παρέλθει. Απορριπτέος ο ισχυρισμός (1,5 βαθμός)

β) Πράγματι κατά 799 ΑΚ η δικαστική διανομή μπορεί να ζητηθεί εφόσον δεν συμφωνηθεί η διανομή μεταξύ όλων των κοινωνών, συνεπώς και θα πρέπει να έχει γίνει η σχετική προσπάθεια και να έχει αποτύχει και αυτό να αναγράφεται στη αγωγή. Βάσιμος, δεκτός ο ισχυρισμός (1,5 βαθμός)

γ) Κατά 795 ΑΚ κάθε κοινωνός μπορεί να ζητήσει τη λύση της κοινωνίας (συνεπώς το σχετικό δικαίωμα δεν συνδέεται ούτε με τον αριθμό ούτε με το μέγεθος των μερίδων). Επίσης κατά 799 ΑΚ σε περίπτωση διαφωνίας για τη διανομή κάθε κοινωνός μπορεί να την ζητήσει δικαστικά. Απορριπτέος ο ισχυρισμός (1 βαθμός)

δ) Η αξίωση για λύση της κοινωνίας και διανομή δεν υπόκειται σε παραγραφή κατά 805 ΑΚ, συνεπώς μπορεί να ασκηθεί οποτεδήποτε. Απορριπτέος ο ισχυρισμός (1 βαθμός)

Συνεπώς η αγωγή του Α θα απορριφθεί ως απαράδεκτη λόγω της μη προηγούμενης προσπάθειας για εξώδικη διανομή, η οποία και δεν αναφέρεται στην αγωγή, παρότι οι λοιποί ισχυρισμοί των Β και Γ είναι απορριπτέοι, διότι είχε το δικαίωμα ο Α να την ασκήσει μόνος του, δεν έχει παραγραφεί το σχετικό δικαίωμα και δεν ισχύει πλέον ο απαγορευτικός όρος της διαθήκης.